

קלו:

ראשית הגז פרק אחד עשר חולין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

א"ר יוחנן מפי השמועה אמר: ר' יוסי הלך הלכתא כוותיה: מנה ופרס. ההמשה כולן: שישו מחומש: לכל אחת מהן שבעה סלעים וחצי דהו לה כולו מנה ופרס שהמנה מאה זה עשרים וחמשה סלעים הרי ל"ז סלעים וחצי: ששים סלעים: ונותן שלש מהם לכהן. ולקמים פריך ליה מממתינן: רבי יוחנן אומר שש סלעים היו כל שכן ויתן מהם חמש סלעים כדמך במתני: ואחד לו. ואפילו הן גוזזות אלף סלעים סגי ליה נמי בחמשה סלעים לכהן: כל שכן סגן. ואפילו אין גוזזות כולן אלא סלע אחד: בשלמה לרב רבי יוחנן ניהא. דרב לא איירי בגמית כהן כלל ואיכא למימר דהוא נמי סבירא ליה דנותן מהגן ל"ז סלעים לכהן ה' סלעים: אלא לשמאל. דלמר נותן סלע לכהן הא אן חמש סגן ולעולא נמי דלמר כל שהוא קשיא דמאיכא יתן לכהן ה' סלעים: ולרב מי ניהא והאמר ראשית הגז כס'. וכיון דלמר שבעה ושלשים סלעים וחצי חייבין בראשית הגז אס מחמש רחלות כדא לא מהס חלק ס' מני לשלשים סלעים חצי סלע ולשבעה סלעים וחצי דבר מועט וא"ר מוקמינן לה דלקמן במנה בן מ' סלעים אכתי סלע הוא דהו ואין ה' סלעים לכהן: מן: הא אסמר עלה. כלומר ולעולא ראשית הגז ששים סלעים סגן רב למעט וממתינן דקמי חמש סלעים לאו ארישא קאי אלא מילתא בלגמי נפשה היא: בישראל שיש לו גיון הרבה. דחלק ששים שנה יש בו כדי לחלק לכהנים הרבה ומבקש ליתנם לכהנים להרכה דלמר ליה כל חד וחד כהן לא תכלי ליה מממשה סלעים דהואיל ויש לו ליתן בעינן מהיה לחיות לכל כהן דלקמן ויכא דגוזזות מעט נמי סגי ליה בששים. יש לשנות אחרים ואין בהם משמ: והא סניא עין יפה אחד מארבעים. והיכ רב ושמואל אפיין רעה נקטי שיעוריה: ומשני דאורייתא ששים. מדאורייתא סגי ליה בששים והיינו דקמי עין רעה אחד מששים. רב ושמואל שיעורא דאורייתא אהו לשמועין. וביחודאל (מה) רחמא ושושנים האפיס מחומר החטים וששיתם האפיס מחומר השעורים חומר ל' סאין איפס שלם סאין שחוט שלה חצי סאה כשמואל חצי סאה תרומה משלשים הרי אחד מששים: דרבנן מארבעים. ואחור רבנן ותקון דהיינו עין יפה בלרבעים:

תורה אור השלם

1. עדים מאתרים ותישים עשירים רחלים קואהים ואילים עשירים: בראשית לב טו

גליון הש"ס

גמ' א"ל לשון תורה לעצמה. ע"י חייט פ"א מ"ב דפסחים: שם ונפקי יוקינן. מלשון הקבל מאזי ויקון (שעיה נ'): בראשית לב טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' אשכחיה ר' יוחנן כלי וחות ל' ממחן: (ב) שם אחר ליה בששים כלי ומתות ר' יוחנן ממחן: (ג) רש"י ד"ה אלא וכו' כבוד הי"ד ואחרי: מה"ר גורדון דכרנא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] רש"י ד"ה מה בין ל' ול' וכו' ויחמל הוא ומיחו ששה. מלת ששה ממחן ויכ ששים:

ועד שבעה פסוק. פירש בקונטרס משום דהו כמו מוזק מתנות או אולי דפטור וה"ל גזל ומימה דא"כ מאי קמ"ל רב חסדא? כיון דמתני' היא וצ"ל רש"י הראשונים במכתב ידו פירש שקודם שגזל חמש אלא דהיינו כדי חיוב צדק מה שגזל צא ליד חיוב עד שצדקו והעניר עליו קולמוס ונראה דקמ"ל רב חסדא שלא נפרש מתני' כפירוש שמתק בקונטרס אלא פטור משום דמוזק מתנות כהונה שקלאן בשני: והא אן הן. שיעור תרומה עין יפה אחד מארבעים ולא כפי למימר דשמואל איירי בעין רעה דאס מן מאי קמ"ל ממתינן היא במסכת תרומות (פרק ד מ"ג) עין רעה אחד מששים:

אלו דברים שאין שיעור הפאה בו. בירושלמי דמסכת פאה פריך אמאי לא חשיב נמי תרומה כדדיהו דחטה אחת פוטרת הכרי כדשמואל ומשני דתרומה יש לה שיעור למעלה שאין יכול לעשות כל גרנו תרומה כדתנא העושה כל גרנו תרומה וכל עיסתו מלה לא עשה ולא כלום ופריך והרי פאה דאין אדם עושה כל שיהו פאה יקמי ומשני פאה נשעת חיובא דהיינו משמחיל לקניא אדם עושה כל שיהו פאה דהו פאה למה שזכר קנא אכל תרומה כמר חיובא דהיינו אחר מירוח אין יכול לעשות כל גרנו תרומה בגמ' ודדהרין פריך אמאי לא חשיב אפר פרה ועפר סוק ודוק יבמה ומשני דלא חשיב במתני' אלא דכריס דאי עביד טובא הו מזה אכל אין מחיוב לעשות אלא כל שהוא:

הבי דאורייתא אין לה שיעור דרבנן בששים מאי קמ"ל תנינא "אין פוחתין לפאה משישים אע"פ שאמרו הפאה אין לה שיעור התם בארץ הכא בחו"ל כי סליק איס' בר היני אשכחיה (א) לר' יוחנן דקא מתני ליה לבריה רחלים אמר ליה אתנייה רחלות א"ל כדכתוב ירחלים מאתים "אמר ליה "לשון תורה לעצמה לשון חכמים לעצמן אמר ליה מאן ריש סדרא בבבל אמר ליה אבא אריכא אמר ליה אבא אריכא קרית ליה דכירנא כד הוה יתיבנא אחר י"ו שורן אחוריה דרב קמיה דרבי "ונפקי יוקינן דגור מפומיה דרב לפומיה דרבי ומפומיה דרבי לפומיה דרב ולית אנא ידע מה הן אמרין ואת אבא אריכא קרית ליה אמר ליה איהו ראשית הגז בכמה אמר ליה (א) ר' יוחנן בששים והאנן בכל שהן תנן אמר ליה "אם כן מה בין ל' ולך כי אתא רב דימי אמר ראשית הגז רב אמר בששים ור' יוחנן משום ר' נאי אמר בשש אמר ליה אבי לרב דימי אנתן לן חרא ואקשת לן חרא בשלמא דר' יוחנן אדר' יוחנן לא קשיא הא דידיה הא דרביה אלא רב אדרב קשיא דהא אמר רב מנה ופרס דרב אדרב נמי לא קשיא מאי מנה דקאמר בן ארבעים סלעים דהוה ליה בששים

וביטותי בחמשים: פוערס אס הכרי. ראשית דגן [דגריס יח] ולא יהיב ציה קרא שיעור: דאורייתא כדשמואל. מדאורייתא בכל שכן מיפטור: דרבנן בדאורייתא ככרבעים. ושעורא דרבנן אחרת בתרומה שהיא מן החורה כגון תרומת' חרש ויזהר שמתקן בלרבעים: ושיעור דרבנן בדרבנן. ושעורא דלמור רבנן בתרומה דידהו כגון פירות האילן וירק בששים ורמחא דיתחוקאל אורי עין אמרה: והראיון. מפרש בגמ' דהגיה (דף א.) דכל כמה דבעי לאתחזוי בעורה ברגל מיתחוי ומייטי קרבן עולת ראה וגם הקרבן אין שיעורא לדמיס אס מרובה אס מועט מן החורה אכל חמשים אמרו הראיה מעה כסף והחגינה שמי כסף (שם ב.) דאורייתא אין לה שיעור. כלל ורבנן יבדו לן בה שיעורא בששים אכל בתרומה אף על גב דמדאורייתא נמי בכל דהו מפתר נהי דמפתר ממיתה דעול מיהו לכחלה רמחא שיעורא דילה חמשים וששים תנא כדמסכתא אס אמר רבי יוסי מנין לתרומה שהיא אחד מחמשים שגאמר במדין (נמדבר לא) תקח אחד אחור מן החמשים אחור שגאמרתי לך במקום אחר כזה ומנין אס תרס ועלה בידו אחד מששים שאין כריך לתרס שגאמר ויתחוקאל מהן חמשת המרומה אשר תרמיו ששית האפיס מחומר החטים וגו' אלא דמתיהב בה שיעורא הלך לא מני לה דבדרים שאין להם שיעור: אשכחיה רבי יוחנן. לאיסי בר היני: דמתני לבריה. ממתינן חמש רחלים גוזזות מנה ופרס: אמר ליה. איסי כדכתיב קרא קא ממני רחלים מאתים אמר ליה לשון תורה לחוד וכו': אמר ליה. ר' יוחנן לאיסי: מאן ריש סידרא כבבל. ראש ישיבה: אלא אריכא. רב קרי אריכא שארין דבדור היה כדלמרינן בהמספלת בדרה (דף ב.) אלא אריכא קרית ליה. ולא אמרת רבינו בלשון כבוד (א) דכירנא. אריכא כגון קידס שירד לבבל היה חשוב ממני שהיה יושב לפני רבי ואלי הייתי יושב שבעה עשר שורות מאחורי: ויוקין. נושאין ונותנין בלהל: א"ל אישו. איסי לרבי יוחנן: ראשית הגז ככמה. כמה יהיה לו ויתחייב בראשית הגז אמר ליה בששים סלעים: מה בין ל' ולך. אס איני יודע פירושה של משנתני יותר ממך מה אני גדול ממך אני יש בידי דל שיהא לאו דוקא אלא אידי דלמר ר' דוסא שיעורא כה אמר רבנן לשון שיעור מועט א' וגומא הוא ומיהו ששה סלעים בעינן כי היכי דלמיתני סלע לכהן דכיר מהכי ליכא למאן דלמר דחיהו נמינה: בששים. חלק ששים יתן לכהן. לישא אחרינא ששים סלעים חייבים בראשית הגז: אנהם לן חרא. אחת מדברין יכולה להתקיים: בשלמה דרבי יוחנן. לדמרת משמיה בששים: אדר' יוחנן. דלמר לעיל כמה כל שכן שש חמש לכהן ואחד לו לא קשיא: הא דידיה הא דרביה. משום רבי נאי דקדאמרינן: אלא דרב אדרב קשיא דלמר רב (כולו) מנה ופרס. חייבות בראשית הגז ואי ראשית הגז בששים לא מטו ליה לכהן סלע ובזרי מהכי ליכא למאן דלמר: כמנה בן ארבעים סלעים. יש מנה גדול כן דלקמן דהו מנה ופרס ששים ומתן יתן סלע לכהן: ופריקין

